

معرفی مجموعه داستان مهمانی آینه

زهرا جلال زاده

مجموعه داستان مهمانی آینه مجموعه ای است مشتمل بر ۲۰ داستان از زنان نویسنده ی معاصر ایران. گردآوری این مجموعه را محمدمهدی خرمی و شعله وطن آبادی، از مدرسان دانشگاه نیویورک در رشته ی زبان و ادبیات فارسی و فرهنگ و تمدن خاورمیانه، برعهده داشتند و آن را با عنوان *A Feast in the Mirror* ترجمه کردند و در امریکا به چاپ رساندند. این مجموعه در سال ۲۰۰۱ برنده ی جایزه ی بهترین گردآوری و ترجمه ی داستان های کوتاه تودیز لایبرین امریکا شد.

این مجموعه در ایران به همت نشر ویستار در ۲۷۷ صفحه ی فارسی و ۲۱۶ صفحه ی انگلیسی در یک مجلد به قیمت ۳۸۰۰ تومان و تیراژ ۵۵۰۰ نسخه در قطع رقعی با جلد شمیم و طرحی زیبا از پیمان سلطانی به چاپ رسیده است.

هدف خرمی و وطن آبادی از گردآوری و ترجمه ی این مجموعه، به نقل از خودشان، معرفی آواها و چهره های چندین گانه ی زنان ایرانی است با پرهیز از گرایش های روایی خاص و موضوع های مشخص. مبنای انتخاب آنان ارزش ادبی و نیز تنوع بوده است، به گونه ای که مجموعه ی حاصل بتواند آینه ی غنای ادبی آثار نویسندگان زن در دو دهه ی گذشته باشد.

ترتیب قرار گرفتن داستان ها در این مجموعه براساس شیوه ی روایی و نیز چگونگی حضور عناصر تجربه های اجتماعی است. این داستان ها در سه بخش بعد از مقدمه ی گردآورندگان آمده اند و در پایان مجموعه نیز شرح حال نویسندگان را می خوانیم. این سه بخش عبارت اند از سفر حجمی در خط زمان، به حجمی خط خشک زمان را آبتن کردن، و حجمی از تصویری آگاه که در کنار عنوان مجموعه، میهمانی آینه، اقتباسی است از مجموعه شعر تولدی دیگر فروغ فرخزاد.

در بخش اول، سفر حجمی در خط زمان، ۹ داستان از شیوا ارسطویی، فرشته ساری، فرخنده حاجی زاده، خاطره حجازی، چیستا یثربی، میهن بهرامی، فریده خردمند، طاهره علوی و صوفیا محمودی را می خوانید. داستان های این بخش در فضایی تخیلی جریان دارند که گاه با واقعیت بیرونی عجین می شوند. شیوه ی روایی پیچیده ی نویسندگان در این بخش و پرهیزشان از روایت های خطی و مرسوم امکانات قرائتی و تفسیری متعددی را فراهم آورده است. در این بخش سنت و تابو به چالش فرا خوانده شده اند.

در بخش دوم، به حجمی خط خشک زمان را آبتن کردن، ۵ داستان از بنفشه حجازی، فرخنده آقایی، نوشین

احمدی خراسانی، منصوره شریف زاده و آذر دخت بهرامی را می خوانید. در این بخش بیشتر موضوع های اجتماعی، به خصوص زن، مطرح شده اند که با واقعیت مرسوم نزدیک اند.

در بخش سوم، حجمی از تصویری آگاه، ۶ داستان از ناهید طباطبایی، فریبا وفی، نصرت ماسوری، مرجان ریاحی، فرزانه کرم پور و پروین فدوی آمده است. داستان های این مجموعه با استفاده از ابزارهای روایی سنتی روایت شده اند و به بیان مستند واقعیات می پردازند. مفاهیمی چون مادر بودن، زن بودن، بچه، عشق، جنگ، روابط زن و مرد، تابوها، ترس، خواهش های جنسی و سرکوب آن، فقر، اختلافات طبقاتی، طلاق، ازدواج، لذت جویی، جایگاه زن در خانواده و اجتماع، هوو، سقط جنین، سنت ها و مسائل حقوقی زنان از جمله مفاهیمی است که در این سه بخش ساخته و پرداخته شده اند و تصویری از زن امروز ایرانی را در جامعه ی ایران به تصویر کشیده اند.

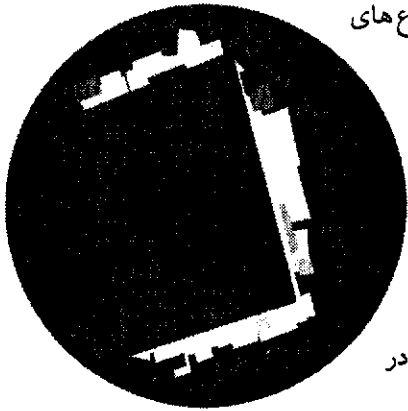
در این سه بخش که از داستان های پست مدرن و با شیوه ی روایی غیر کلیشه ای شروع می شود و به شیوه ی روایی سنتی می رسد و در هر بخش بهترین آثار موجود گردآوری شده است تصویری بجا از نویسندگان زن معاصر ایرانی و گوشه هایی از زندگی زنان را در دو دهه ی اخیر نشان می دهد و مخاطب اصلی آن جامعه ی غیر ایرانی است. و اما در جامعه ی ایرانی جای آن دارد که محققان و منتقدان با بررسی این مجموعه و معیارهای گردآورندگان آن این مجموعه را به لحاظ ارزش ادبی و توانایی آن در شناساندن جامعه ی ایرانی به غیر ایرانیان ارزش گذاری کنند. در عین حال متنوع بودن داستان های این مجموعه هم به لحاظ سبک و هم به لحاظ موضوع برای خوانندگان نیز گیرا و دلپذیر خواهد بود.

مخاطب دیگر این مجموعه مترجمان و منتقدان ترجمه اند. ترجمه ی آثار از فارسی به انگلیسی در مقایسه با آثار ترجمه شده از انگلیسی به فارسی اندک اند و آن هایی هم که ترجمه شده اند بیشتر متعلق به نویسندگان گذشته بوده اند. در این مجموعه فرصت مقابله ی ترجمه، آن هم از آثار معاصر، برای علاقه مندان و دانشجویان ترجمه مهیا شده است. مترجم در ترجمه ی اثر ادبی با مسائلی مواجه می شود که برای غلبه بر آن ها به ناچار تمهیداتی می اندیشد و با شم زبانی و نظریه های زبانی موجود در باب ترجمه و با توجه به امکانات زبانی زبان مقصد سعی می کند هر چه بهتر اثر را به زبانی دیگر برگرداند به طوری که برای اهل آن زبان مقبول باشد. در عین حال نباید فراموش کند که نتیجه ی ترجمه ی اثر ادبی در نهایت باید متنی ادبی باشد و صرف برگردان به شیوه ی اطلاع رسانی گرهی از کار ترجمه ی اثر ادبی نمی گشاید. مفاهیمی که درون مایه ی جهانی دارند مشکل چندانی پیش پای مترجم نمی گذارند اما معرفی عناصر بومی برای خواننده ی غیر بومی از جمله مشکلاتی است که مترجم را وامی دارد تمهیداتی بیندیشد تا خواننده ی ناآشنا با این عناصر با فضای داستان همراه شود.

خرمی و وطن آبادی نیز با این مشکلات دست به گریبان بوده اند، بخصوص آنکه بیست داستان از بیست نویسنده ی مختلف یعنی بیست سبک مختلف که مترجم را به حفظ کلمات، تعبیرات و ساختارهای نحوی متن اصلی ناگزیر می سازد، آن هم در ترجمه ی ادبی که چه گفتن به اندازه ی چگونه گفتن اهمیت دارد.

روش ترجمه ی مترجمان این مجموعه ترجمه ی لفظگراست. آن ها به کلمات، تعبیرات و ساخت جمله ی نویسنده اصالت و الویت بخشیده اند و آن را عیناً به انگلیسی برگردانده اند. در مواجهه با عناصر بومی نیز به توضیحات پی نوشت روی آورده اند.

اینکه روش ترجمه ی این مترجمان بجا بوده یا نه و اینکه از عهده ی انجام چنین روشی به بهترین نحو ممکن برآمده اند یا نه موضوع هایی است که اهل ترجمه را به بحث و بررسی فرامی خواند.

مورده نوم، شماره
ششم، هفتم، هشتم
هزار و سیصد و هشتاد و دو

